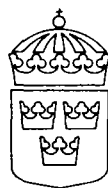

Jordbruksutskottets yttrande

1985/86:1 y

om vissa lagstiftningsfrågor inom ramen för
frikommunförsöket (prop. 1985/86:70 delvis jämte
motion)

JoU
1985/86:1 y

Till konstitutionsutskottet

Inledning

Konstitutionsutskottet har den 21 januari 1986 beslutat inhämta jordbruksutskottets yttrande över proposition 1985/86:70 om vissa lagstiftningsåtgärder inom ramen för frikommunförsöket, såvitt däri föreslås ökade befogenheter vid tillsyn enligt lagen (1944:219) om djurskydd, och en med anledning av förslaget väckt motion 1985/86:255 av Anders Björck m. fl. (m).

Riksdagen beslutade i juni 1984 om det s. k. frikommunförsöket som innebär försöksverksamhet med ökad kommunal självstyrelse i nio kommuner och tre landstingskommuner (prop. 1983/84:152, KU 32, rskr. 368). Avsikten är att de i försöket ingående kommunerna under försöksperioden fram t. o. m. 1988 skall kunna få dispens från statliga regler som verkar onödigt styrande på den kommunala verksamheten och att former för en bättre samverkan mellan kommuner och statliga organ skall utvecklas. Inom ramen för försöket pågår ett omfattande förändrings- och utredningsarbete, och regeringen har fattat en rad beslut om avsteg från gällande författningar. I några fall har förslag till lagändringar förelagts riksdagen.

Gällande ordning

I lagen om djurskydd regleras behandlingen av husdjur och andra djur i fångenskap. Tillsynsmyndigheter är kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder, länsstyrelserna och lantbruksstyrelsen.

Enligt 14 § 2 mom. i lagen kan miljö- och hälsoskyddsnämnden meddela de förelägganden och förbud beträffande handhavandet av djur som behövs för att lagens bestämmelser skall efterlevas. Sådana föreskrifter kan avse förbud att hålla djur i visst förvaringsrum eller inom visst område. I beslutet kan nämnden utsätta vite. Nämndens beslut kan överklagas till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har enligt 14 § 4 mom. samma befogenheter som miljö- och hälsoskyddsnämnden att meddela förbud och förelägganden, men härutöver får länsstyrelsen också vidta andra, mer ingripande åtgärder. Sålunda kan länsstyrelsen – för viss tid eller tills vidare – förbjuda den som inte efterlevt meddelade föreskrifter att över huvud taget handha djur eller visst slag av djur. Är det djurets ägare som varit försumlig kan denne dessutom åläggas att avhända sig djuret och förbjudas att anskaffa djur eller visst slag av djur. För att länsstyrelsen skall få vidta dessa åtgärder krävs att den föreskrift som

inte efterlevts är av väsentlig betydelse från djurskyddssynpunkt eller annat allvarligt missförhållande beträffande djurs vård eller behandling föreligger.

Enligt 17 § får länsstyrelsen i vissa, i lagen närmare angivna situationer – för att förhindra att djur otillbörligen utsätts för lidande – besluta att djur skall omhändertagas genom polismyndighetens försorg.

Länsstyrelsens beslut enligt de redovisade bestämmelserna gäller genast om inte annat meddelas.

Propositionen

Som ett led i försöksverksamheten föreslår regeringen (civildepartementet) i den nu aktuella propositionen (bl. a.) att försökskommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder skall tillföras samma befogenheter som länsstyrelserna har att för den som inte följer meddelade föreskrifter meddela förbud att ha hand om djur eller visst slag av djur. Nämnden skall också kunna besluta att djur skall tas om hand genom polismyndighetens försorg.

Förslaget är föranlett av framställningar om ökade befogenheter från två av frikommunerna (Helsingborg och Örebro). Efter samråd med jordbruksministern har departementschefen förklarat sig biträda kommunernas förslag och uttalat (s. 13) att miljö- och hälsoskyddsnämnden i frikommunerna bör få samma befogenheter som länsstyrelsen har enligt 14 och 17 §§ lagen om djurskydd.

Motionen

I motionen hemställs att propositionen i nu aktuell del avslås. Motionärerna menar att frikommunförsöket i och för sig ger anledning till en öppen attityd men att regeringens förslag ändå är klart olämpligt. De åtgärder som avses kan innebära kraftiga inskränkningar av äganderätten och den personliga integriteten och få stora känslomässiga och ekonomiska konsekvenser. Enligt motionärerna kan kommunerna inte antas ha tillgång till den expertis som en korrekt behandling av ärendena förutsätter. Härutöver anmärker motionärerna att propositionen saknar en redovisning av de skäl som skulle motivera förslaget.

Utskottet

Vad angår den allmänna inställningen till försöket med frikommuner delar utskottet den av motionärerna uttryckta uppfattningen att försöket i sig bör föranleda en positiv attityd. En sådan grundsyn stämmer också väl överens med riksdagens uttalande i beslutet i juni 1984 att en av grundtankarna bakom försöket är att bidra till strävandena att stärka den kommunala självstyrelsen och att det för en meningsfull försöksverksamhet är viktigt att inte alltför snäva ramar uppställs (KU 1983/84:32 s. 6).

Beträffande invändningen från motionärernas sida att den kommunala nämnden saknar erforderlig expertis vill utskottet för sin del framhålla att man bör kunna ta för givet att nämnden i den mån sakkunskapen på lokal

nivå inte är tillräcklig rådfrågar den veterinärmedicinska expertis som finns hos länsstyrelsen. I sammanhanget får utskottet också erinra om att enligt förslaget nämndens beslut skall kunna överklagas till länsstyrelsen och att därmed enligt gängse förvaltningsrättsliga regler möjlighet finns för den som är missnöjd att i samband med ett överklagande förhindra vidare verkställighet av nämndens beslut (inhibition).

Mot den bakgrund som nu redovisats finner jordbruksutskottet från de synpunkter utskottet har att beakta inte anledning till erinran mot regeringens förslag. Enligt utskottets mening bör således konstitutionsutskottet tillstyrka propositionen i nu aktuell del och avstyrka motionen.

Stockholm den 11 februari 1986

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Arne Andersson i Ljung (m), Ove Karlsson (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jan Fransson (s), Kerstin Gellerman (fp), Jens Eriksson (m), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), Leif Marklund (s), Ivar Virgin (m) och Ulf Lönnqvist (s).

Avvikande mening

Arne Andersson i Ljung, Jens Eriksson och Ivar Virgin (samtliga m) anser att utskottets yttrande under rubriken Utskottet på s. 2 och 3 bort ha följande lydelse:

Det kan sägas ligga i sakens natur att vissa förslag som genomförs inom ramen för frikommunförsöket ter sig tveksamma och i praktiken visar sig olämpliga. Eftersom emellertid erfarenheterna från försöksverksamheten kan bli till nytta för landets samtliga kommuner finns det anledning att visa en öppen attityd till de förslag som framställs. Detta får dock inte leda till att – ens på försök – klart olämpliga lagar antas.

Nu ifrågavarande förslag innebär att det på kommunal nivå blir möjligt att mot enskilda vidta kännbara åtgärder. Att mista ett eller flera djur kan sålunda inte bara upplevas som en kraftig inskränkning av den personliga integriteten och äganderätten utan också få stora känslomässiga och ekonomiska konsekvenser. Enligt utskottets mening kan kommunerna inte antas ha tillgång till den expertis som är en förutsättning för en korrekt behandling av dessa ärenden.

Jordbruksutskottet får därför förorda att konstitutionsutskottet med bifall till motionen avstyrker bifall till propositionen i nu aktuell del.

